

КЕНГЕШ

Россейни Президенти Владимир ПУТИН:

Миллетлене араларында халлагъа энчи эс бурургъа, аланы ишлей сакълауну дайым къайгъысын кёрюрге тийишлиги

Тюне Нальчикге Россей Федерацияны Президенти Владимир Путин иш бла келгенди. Ол РФ-ни Президентини Шимал-Кавказ Федерал округда толугъ эркинлик келечиси Александр Матовников эм КъМР-ни Башчысы Казбек Кокоев бла Собий чыгармачылыкны «Кюн шахар» академиясында болганды.

Къонакъла «Кванториум» паркны бир неча окуу классны иши бла шагъарейленгендиле. Энерджи-кванториуму оутууда алагъа тау районлада хайырланьрга болулукъ гидрозлектростанцияны модели кертотгендиле. Къаралны башчысы космокванториум классны окуучулары бла ушакъ этенди, дагында «Жаш кутураруучу» классда да болганды.

Кюнчо экинчи жарымда ула Правительство оюкюде Владимир Путин Россейни Президентинде миллетле аралы халпа жаны бла советни кенешин бардырганды. Анда РФ-ни Къырал миллет политикасны стратегиясы озюлгенди. Жыйлыгуну ала, Владимир Владимирович «Кюн шахарда» болганды, анда кёрениге бек

оюкюде, -дегенди Президент. Сюзюлукъ соругъа кече, ол Шимал Кавказы Россейни тарыхында магъанасы бек улуу болганын белгилегенди. «Мында ёмюрленден бери да кеп миллетлене келечилери бирге жарашып жашайдыла. Аланы хар бири да кесича энчи, адет-төрелери, тарыхлары, тиллери, культууралары, жигиттери бла да кыстемилерге эркиндиле. Мында къонакъбайлык, ата-анга, ююрге, таматалагъа журмет этиу дегенча миллет адете бийикде жорикотледиле. Кавказлыла Россейге кертичиликлерин кеп кере кертотгендиле, къаралны къорутаргъа керек заманда бире брге кыстемдиле», -дегенди Владимир Владимирович.

Къаралны ономуосу быллай патриот сезим билеу россейли жамауатны бирикдиргенин, миллетле эм динле аралы келишулюкю мурдоу болганын чертенди. «Алай миллетле аралы халлагъа энчи эс бурургъа, аланы игиле сакълауну дайым къайгъысын кёрюрге тийишлиди. Аны ючюн регионаны башчыла кырам миллет политика ишенин контрольда тутаргъа,

башламчылыкъларына эс бурургъа, жамаут советледе, башка конституатив органла келерини оюмларын ачыкъларгъа онг берилерге керелисин да айтханды. - Алай структураланы къураган азда, ала хайырлы ишлерча, кезиуден кезиуде жайылмай, къаралбызны айнытуу жаны бла магъа-

керелисин да белгилегенди къаралны башчысы. «Мен ол жумушга ючюн жууялы кулукъчуланы билмилерин ёсдюоруно юсонден айтханды, деп эспертгенди Президент. - Бу ишни андан ары бардырырга, специалистлеге квалификацияларын, сынауларын ёсдюороте онг берилге кереди. Ала даражалы вузлада билим алырга, шёндюго методикалагъа кере юйенирича, регионла бир бирлерини сынауларын билгирича амалла къурауларгъа тийишлиде».

Владимир Путин Къырал миллет политикасны стратегиясына киририлген тозетиулене эесе алырга, стратегияны планирование жаны бла документлени жангыртаргъа керелисин да айтханды, ол санда патриот ниетде юйретуу, жаш тёлю политика жаны бла жумушланы да.

Къаралны регионлардан инсанла иш излеп, башка жерлеге кечгенлерини проблемасын да кёрюргенди ол. Жаш адамла туугъан жерлеринден башка шахарда жамаут жашауға, экономика чырмауусз сингерча тап онгла къурагъа керелисин да белгилегенди ол.

Окуурга, ишлерге сыйгенге болушурга, себеплик элтерге хазырлы. Алай эскертимизни, радикал ниетле, культураны халин терен атылау халында бардырырга жошларын кесирге борчулубуз.

Ахыры 2-чи бетдеди.

бюсюрегенин айтханды эмда Казбек Кокоев ырызлыгын билдиргенди. - Барыгъызы да ары бабы, бу сейир жерни иши бла шагъарейленерге чакъырама. Жылны ахырында уа фамхулу сабийлеге ара да ачылыгъыды, ол а башка билим беруу учуреденинла бла байламлыкъла жорюто-

миллет-культура жамаут биригиуле бла байламлыкъла къурагъа чакъырама», -деп къошханды ол. Владимир Путин диаспораланы, илму эм чыгармачылык интеллигенцияны, дин кулукъчуланы, жаш тёлю арсында журметери жорюген адамланы окулларына тынгыларга, аланы

налы, жамауатны къайты этидген соруланы осыюге къаттышып, властын керти партнерлары болуурга тийишлидиле, -деп белгилегенди ол. Властын жанында а быллай ушакъыла миллетле, динле аралы халаны иги билген, культураны халин терен атылау халында бардырырга

БАЙРАМЛА

Поэзияны жарык дуниасында

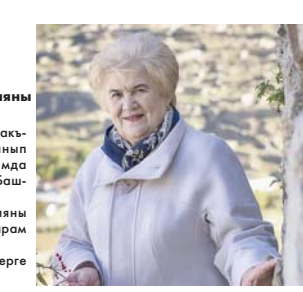
Декабрьни ал кюнлеринде Къабарты-Малкарны халкъ поэти, РФСФ-ни М. Горький атлы къырал саугъасыны иеси Зумакъулланы Танзиляны 85-жыллыгына жоралап поэзияны байрамлары къураулыкъдыла.

5 декабрьде Къырал концерт залда сабийлеге деп «Юйени башларында теги кылычы атлы адабият байрам бардырыллыкды. Анга назму окуулада хорлагъанла да къатышырыкъдыла. Фойеде Зумакъулланы Танзиляны чыгармаларына кере сабийле жазган суратланы керимчо болукъду. Башланьуу 14:00 сагъатда.

6 декабрьде Поэзия алледа (Атажукъ улуу бахчасында) Зумакъулланы Танзиляны назмуларын опен-эри халда окуулары къураулыкъдыла. Башланьуу 14:00 сагъатда.

6 декабрьде Музыккалы театрд Зумакъулланы Танзиляны юбилейине жоралан республиканы жамауатны жылъуу эмда адабият-музыка ингир бардырыллыкды. Башланьуу 18:30 сагъатда.

7 декабрьде Зумакъулланы Танзиляны туугъан журтунда, Элбрус районда, байрам тобушемуле ётерикдиле. Соруллары болгъанла бу телефон номерге сёвешсинле: 42-43-13.

Къуанч

Хорлам бла, багъалы Альберт!

Тюне Алмата шахарда Тюменланы Альбертини эрттеден сакъланган тобушемуле ётеди. Кесини бел бауну къорууллал, ол Беслан Ушукъ бла сөрешкенди.

Биринчи раунда окъуна Альберт къаты тюрюш кертотгенди. Алагъа чып тошегинде да къарамай, ол экинчи раунда чечени жашны нокаутха ашырып, болжалдан алгъа хорлам болдурганды. Алай бла бел

бауну иеси биыгы Тюмен улуу. Сёз берилгенде уа, Альберт багъадан айтханын жынгидан къайтарып, бел бауну кызагъ халкъга къуарыын билдиргенди. - Мени миллетин кёчюнчюлюкю синьаганды, къозалыла, анга эс талдырып, болушукъ этер ючюн къыламанганды. Аны ючюн алагъа испас эте, бел бауну сауыгъа къома, -дегенди бизни айтхылы спортчу жашбыз.

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат.

Къайгырылулукъ

Парламентни таматасы келгенлеге эс бёлюп тынгылаганды

КъМР-ни Парламентини Председатели Татьяна Егорова, «Единая Россия» битеурессий политика партианы 18-жыллыгына жораланган ыйкъын чеклеринде республикада жашагъанланы бир къаууму бла тобуешгенди. Анга жаръулары бла тюрлю-тюрлю муниципал районлада бла шахарлада тургъанла келгендиле. Аланы соруллары, хар замандыча, кеп болгандыла. Къуумлараны асламысы жашуу журтланга къытылыгы, саусузгъа болушукъ излеу, къолайсызлыкъ, коммунал жуумушланы кесачество, кеп сабийли юйюрге социал себеплик этуу, ишсизлик, этнотуризмин айытуу жаны бла проектни бардырыу, хауле итлеге бла киштиклеге мадар этуу бла байламлы эдиле.

Тилеклени бла тарыгуулары бир-бирлерине кере олсагъат окъуна тийишли оюла этилгендиле. Алай тынгылы тинтиуну, кёбюрек заманын изелгенде да

болгандыла. Тамاملаньрга керек болгъан мадарланы Парламентини Председатели кеси контрольга алырга айтханды. Жамауатны билдирюлеури бла ишлеу – КъМР-ни Парламентини баш магъаналы барчылардан биринди. Депутатла айырчула бла дайым тобуеидиле, инсанланы приёмуа аладыла, ол санда аланы «Единая Россия» партианы башчысы Дмитрий Медведевни да жамаут примыниинде да барды-

радыла. Хар байрым кюн а алай жолугъула республиканы муниципал къураулыуларында боладыла. Аладан сора да, КъМР-ни Парламентини депутатлары жер-жерлеге барып да адамланы жаръуларына тынгыладыла.

Инсанланы приёмуа алауну графити КъМР-ни Парламентини энчи сайтында басмаланыды. Аны адреси: <http://parlament.kbr.ru/>

КъМР-ни Парламентини пресс-службасы.

ПАРЛАМЕНТ

Билирге талпыгъанланы сорууларына - толу жууапла

КъМР-ни Парламентини депутатлары «Къырал сагъат» проекте кере шкоцула эмда студентле бла тобушулерин бардырадыла. Республиканы законла чыгарыуучу баш органын алтынчы чакъырылууну биринчи къонаклары «Антарес» билим беруу сменнге жорюгенле эмда Собий чыгармачылыкны «Кюн шахар» акъуулы жаш правозоделени школуну сохталары болгандыла.

Жаш чакъыла эм къыз-къыраулар эмда КъМР-ни Билеу им беруу, илму эмда аныуу атамалары, КъМР-ни Билеу им беруу, илму эмда чакъырылууну ишлери

ула кеп болгандыла. Ала илму, социал проектле, Россейде бла башка къыраллада билим берууну онглалары, КъМР-ни школларын бир сменнге эмда бешюнлюк окъутууға кёчюруу эм башка темала бла байламлы эдиле. Къонакъла дагында КъМР-ни Парламентинде Жаш тёлю палатала къалай тошерге болуугун да

КъМР-ни Парламентини алтынчы чакъырылууну ишлери

жаш тёлюню ишлери жаны бла комитетини таматасы Нина Емужева, депутат Надежда Киреева, законла чыгарыуучу органда Жаш тёлю палатаны члени Алан Сарахов тобуешгендиле. Ушакъ сорулдан башланганды: школчула Къабарты-Малкарны тарыхын къалай билгенлери депутатлагъа сейир эди. Андан сора Нина Емужева Парламентини структурасын, къауумуну юсонден катар айтханы республикада парламентаризмин

бла шагъарейлендиргенди. - Бир кесек заман осунда, сизден да бирле сиз шёндю олтуруп турган жерлеге орналаргъа болукъдула. «Кюн шахарны» сохталары бир неча жылдан КъМР-ни Парламентини депутатлары болуурга тийишлидиле. Мен аны уста билеме. Аны себепли бюгонгюню тобушеюубоз андан ары бардырыларын сюеми, -дегенди Нина Гузерова.

Жаш адамлада да сору-

билирге сыйгендиле. Аны юсонден а Алан Сарахов, кеси сынауудан да ююрге келтирип, тынгылы халар айтханды.

Ушакъ сагъат бла жарым чакълы барганды. Ол кезиюно ичинде школчула битеу сорулраны жуула алаалгъандыла. Алагъа дагында Парламентини мекамы кёрюзюлгенди. Тобуешуу суратха тошуу бла бошалганды.

КъМР-ни Парламентини пресс-службасы.

Жазыпыу – 2020

Тилибизни, энчилигибизни саулай тутуну себеби

Ана тилибизде чыкъган газетибиз къыраллыгъыбызны белгилеринден биринди. Аны тутуу юйюргеде болууу, керимчюну къууанчды, ётсемликди. Ол кесибизни ёз халкъыбызны адамна сан агъамыбызны шагъатлыгъыды, сабийтерибизни, туудукъларывызын тюз ёсдюоруниун, тилибизни, ушакълыгъыбызны сакълууну себепди. Алайды да, келизи, «Заманга» жазылайды, аны алайык, окъуно!»

Бизни индексбиз - 51532

Россейни Президенти Владимир ПУТИН:

Миллетлени араларында халлагъа энчи эс бурургъа, аланы игилей сакълауну дайым къайгыъсын кёрюрге тийишлиги

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди. Ызы бла Совет ишин башлагъанды. Биринчи РФ-ни культура министри Владимир Мединский сөгештенди.

Россейде Халыгъармачлыкъны жыйы бардырылыгъын чертип, доклады быыйл биринчи кере болуп, бу сферга гранта берилгенлерин билдиргенди. Битеу да бирге 2 миллиард сом.

2022 жыл Халкъ чыгармачлыкъны жылна белгиленгени миллет культураны адептери, төрелени сакълау бла корешкен инсанларызга бютонда мансаналды. Халкъ чыгармачлыкъ төрлю-төрлю төлөлени бириктирди.

2022 жыл Халкъ чыгармачлыкъны жылна белгиленгени миллет культураны адептери, төрелени сакълау бла корешкен инсанларызга бютонда мансаналды. Халкъ чыгармачлыкъ төрлю-төрлю төлөлени бириктирди.

Ара телеканалда миллет аралы келишимлюкке, халкъларны энчилликлерин ачыккълаугъа, жаш адамла келгендириге, жаш адамла бу устанлыкъга келирча мадарла этерге кереклисин айтанды.

Шендого излемлеге келишкен библиотеканы кыруу жаны бла мадарла да толтурулады. «Бионюлке» ала киталпа сакъланган жер тийокдоле, бу уркендила тамалганжумушла кенгергенди.

«Бионюлке» ала киталпа сакъланган жер тийокдоле, бу уркендила тамалганжумушла кенгергенди. «Итче шахаргазга библиотекала» деген программага тийишлиликке, къыралны 44 регионду 134 библиотекла кыруалганды.

2016 жылы апринде ол къабил кёрюлгенди. Ызы бла палатаны аппаратыны специалистери бу ишин къуаргъа керекли мадарланы белгиленгенди.

Бюгонюкке ала жер-жерли самоуправление оргналарыны ишлерине багъа бичимейди, эсгертиле жарашдырмайдыла.

Андан сора ишлерини юсюнден докладланы жер-жерледе жамауат палатаны башчылары этгенди. Черек райондан Чечелина Георгий ала бир жумуш сыймаккъа ишле башлагъанларын, оргнацияларына 30 адам киргени билдиргенди.

«Абхазлылары» сосоуну башчысы Сергей Ямахов, биригуюну сыйлы члени Шамгерий Хайкуков бюгонюкке аланы оргнацияларына 1500-ге жуукъ адам киргени, аланы талайы Абхазияда къалды.

2016 жылы апринде ол къабил кёрюлгенди. Ызы бла палатаны аппаратыны специалистери бу ишин къуаргъа керекли мадарланы белгиленгенди.

Бюгонюкке ала жер-жерли самоуправление оргналарыны ишлерине багъа бичимейди, эсгертиле жарашдырмайдыла.

Андан сора ишлерини юсюнден докладланы жер-жерледе жамауат палатаны башчылары этгенди. Черек райондан Чечелина Георгий ала бир жумуш сыймаккъа ишле башлагъанларын, оргнацияларына 30 адам киргени билдиргенди.

«Абхазлылары» сосоуну башчысы Сергей Ямахов, биригуюну сыйлы члени Шамгерий Хайкуков бюгонюкке аланы оргнацияларына 1500-ге жуукъ адам киргени, аланы талайы Абхазияда къалды.

«Абхазлылары» сосоуну башчысы Сергей Ямахов, биригуюну сыйлы члени Шамгерий Хайкуков бюгонюкке аланы оргнацияларына 1500-ге жуукъ адам киргени, аланы талайы Абхазияда къалды.

«Абхазлылары» сосоуну башчысы Сергей Ямахов, биригуюну сыйлы члени Шамгерий Хайкуков бюгонюкке аланы оргнацияларына 1500-ге жуукъ адам киргени, аланы талайы Абхазияда къалды.

«Абхазлылары» сосоуну башчысы Сергей Ямахов, биригуюну сыйлы члени Шамгерий Хайкуков бюгонюкке аланы оргнацияларына 1500-ге жуукъ адам киргени, аланы талайы Абхазияда къалды.

«Абхазлылары» сосоуну башчысы Сергей Ямахов, биригуюну сыйлы члени Шамгерий Хайкуков бюгонюкке аланы оргнацияларына 1500-ге жуукъ адам киргени, аланы талайы Абхазияда къалды.

«Абхазлылары» сосоуну башчысы Сергей Ямахов, биригуюну сыйлы члени Шамгерий Хайкуков бюгонюкке аланы оргнацияларына 1500-ге жуукъ адам киргени, аланы талайы Абхазияда къалды.

Муниципалитетледе палатала (советле) кыруу - жер-жерледе тюбеген кемчиликлен кетериуну къыйматлы амалы

Къабарты-Малкъарны Жамауат палатасыны Советини кезуюну жыйылуунда районлада бла шахар округлада жамауат палатаны кыруу, ала ишлерини кылай тамалганылары согулгенди. Аны махкемени башчысы Хазратали Бердов бардырганды.

«Абхазлылары» сосоуну башчысы Сергей Ямахов, биригуюну сыйлы члени Шамгерий Хайкуков бюгонюкке аланы оргнацияларына 1500-ге жуукъ адам киргени, аланы талайы Абхазияда къалды.

«Абхазлылары» сосоуну башчысы Сергей Ямахов, биригуюну сыйлы члени Шамгерий Хайкуков бюгонюкке аланы оргнацияларына 1500-ге жуукъ адам киргени, аланы талайы Абхазияда къалды.

«Абхазлылары» сосоуну башчысы Сергей Ямахов, биригуюну сыйлы члени Шамгерий Хайкуков бюгонюкке аланы оргнацияларына 1500-ге жуукъ адам киргени, аланы талайы Абхазияда къалды.

«Абхазлылары» сосоуну башчысы Сергей Ямахов, биригуюну сыйлы члени Шамгерий Хайкуков бюгонюкке аланы оргнацияларына 1500-ге жуукъ адам киргени, аланы талайы Абхазияда къалды.

«Абхазлылары» сосоуну башчысы Сергей Ямахов, биригуюну сыйлы члени Шамгерий Хайкуков бюгонюкке аланы оргнацияларына 1500-ге жуукъ адам киргени, аланы талайы Абхазияда къалды.

«Абхазлылары» сосоуну башчысы Сергей Ямахов, биригуюну сыйлы члени Шамгерий Хайкуков бюгонюкке аланы оргнацияларына 1500-ге жуукъ адам киргени, аланы талайы Абхазияда къалды.

«Абхазлылары» сосоуну башчысы Сергей Ямахов, биригуюну сыйлы члени Шамгерий Хайкуков бюгонюкке аланы оргнацияларына 1500-ге жуукъ адам киргени, аланы талайы Абхазияда къалды.

«Абхазлылары» сосоуну башчысы Сергей Ямахов, биригуюну сыйлы члени Шамгерий Хайкуков бюгонюкке аланы оргнацияларына 1500-ге жуукъ адам киргени, аланы талайы Абхазияда къалды.

«Абхазлылары» сосоуну башчысы Сергей Ямахов, биригуюну сыйлы члени Шамгерий Хайкуков бюгонюкке аланы оргнацияларына 1500-ге жуукъ адам киргени, аланы талайы Абхазияда къалды.

«Абхазлылары» сосоуну башчысы Сергей Ямахов, биригуюну сыйлы члени Шамгерий Хайкуков бюгонюкке аланы оргнацияларына 1500-ге жуукъ адам киргени, аланы талайы Абхазияда къалды.

«Абхазлылары» сосоуну башчысы Сергей Ямахов, биригуюну сыйлы члени Шамгерий Хайкуков бюгонюкке аланы оргнацияларына 1500-ге жуукъ адам киргени, аланы талайы Абхазияда къалды.

«Абхазлылары» сосоуну башчысы Сергей Ямахов, биригуюну сыйлы члени Шамгерий Хайкуков бюгонюкке аланы оргнацияларына 1500-ге жуукъ адам киргени, аланы талайы Абхазияда къалды.

«Абхазлылары» сосоуну башчысы Сергей Ямахов, биригуюну сыйлы члени Шамгерий Хайкуков бюгонюкке аланы оргнацияларына 1500-ге жуукъ адам киргени, аланы талайы Абхазияда къалды.

«Абхазлылары» сосоуну башчысы Сергей Ямахов, биригуюну сыйлы члени Шамгерий Хайкуков бюгонюкке аланы оргнацияларына 1500-ге жуукъ адам киргени, аланы талайы Абхазияда къалды.

СУРАТЛА: Къуылбайланы Муслим бла Табакъсойланы Исхакъ.

«Абхазлылары» сосоуну башчысы Сергей Ямахов, биригуюну сыйлы члени Шамгерий Хайкуков бюгонюкке аланы оргнацияларына 1500-ге жуукъ адам киргени, аланы талайы Абхазияда къалды.

СУРАТЛА: Къуылбайланы Муслим бла Табакъсойланы Исхакъ.

«Абхазлылары» сосоуну башчысы Сергей Ямахов, биригуюну сыйлы члени Шамгерий Хайкуков бюгонюкке аланы оргнацияларына 1500-ге жуукъ адам киргени, аланы талайы Абхазияда къалды.

Экспертлю

«Абхазлылары» сосоуну башчысы Сергей Ямахов, биригуюну сыйлы члени Шамгерий Хайкуков бюгонюкке аланы оргнацияларына 1500-ге жуукъ адам киргени, аланы талайы Абхазияда къалды.

Форум

Сёзую кючю жалаанда игиликке къулланьырча

«Абхазлылары» сосоуну башчысы Сергей Ямахов, биригуюну сыйлы члени Шамгерий Хайкуков бюгонюкке аланы оргнацияларына 1500-ге жуукъ адам киргени, аланы талайы Абхазияда къалды.

«Абхазлылары» сосоуну башчысы Сергей Ямахов, биригуюну сыйлы члени Шамгерий Хайкуков бюгонюкке аланы оргнацияларына 1500-ге жуукъ адам киргени, аланы талайы Абхазияда къалды.

«Абхазлылары» сосоуну башчысы Сергей Ямахов, биригуюну сыйлы члени Шамгерий Хайкуков бюгонюкке аланы оргнацияларына 1500-ге жуукъ адам киргени, аланы талайы Абхазияда къалды.

СУРАТЛА: Къуылбайланы Муслим бла Табакъсойланы Исхакъ.

«Абхазлылары» сосоуну башчысы Сергей Ямахов, биригуюну сыйлы члени Шамгерий Хайкуков бюгонюкке аланы оргнацияларына 1500-ге жуукъ адам киргени, аланы талайы Абхазияда къалды.

«Абхазлылары» сосоуну башчысы Сергей Ямахов, биригуюну сыйлы члени Шамгерий Хайкуков бюгонюкке аланы оргнацияларына 1500-ге жуукъ адам киргени, аланы талайы Абхазияда къалды.

«Абхазлылары» сосоуну башчысы Сергей Ямахов, биригуюну сыйлы члени Шамгерий Хайкуков бюгонюкке аланы оргнацияларына 1500-ге жуукъ адам киргени, аланы талайы Абхазияда къалды.

Эсәе түтү

Батыр тасхачы, жарыкчандырыучу, хунерли башчы

Бу сурат 1939 жылда Бизнингга алынганда. Анда Геляпланы Асланбекни жашы Исхак кесини окуучулары блады. Ол 1917 жылда Холанда тууганды. Нальчикде устазла хазырлачу училищедә окуганды. Аны тауухсандан сора Бзынгыда устазлык этип турганды.

Геляпландырдиле юкеин ишинден айланганда. Сыйлыгыга артык бек сыймегенди Геля ул, алай аны Ак-Сууну эл Советини таматасына айырадыла. Ол а 1957 жылда болганды. КПСС-ни АК-сыны бийик билим берген курсларын да окуп келгенден сора уа «Коммунизмге жол» («Заман» газетде ишлеп турганды.

Емюрин жарыкчандыруу бла байлар мураты болган Исхак кёнгюнчюлюкте да ол ишин кёйомоганды. Кызгынаны шокларын бийик даражактагы кызгынды аны да кызыны барды.

Бзы бла уа «Ак-Суу» совхозну партокмун секретарына айырадыла. 1960 жылда уа Кзыбарты-Малкыарны Министрлерини советинде кадрла сайлау, юйрету, хазырлау жаны бла бөлүмюне ётдориле.

1961 жылда Геля улуп жангыдан устазлык ишине кайтанды: Ак-Сууну шокуну директор болуп пенсияга чыккынаны ишлейди. Алай юйде тынчайып кылмаганды, кёл жылыны эли жаш телосине билим бере, жашауда жолун, жерин да тарабга тынгыла мурдор сала, жарыкчандыруу ишлеп бер жарыкчы тамамлап турганды.

Юкюнчю Беларус Фронту дты айнтылган тасхачы-артиллеристи Геляпланы Исхакны күүлугу эм кыйын, эм кыоркунуу эди. Душман кеси, аны саутлары кыалайда, неллай бир болганларын тохташдырып, кесибизникиле билдирип туруу неда тап тиоше, «тил» мажарып келиуде да жан кыоркуууу бла байламлы буркылау болгандыла. Алай аты нёгерлерине юлгөге айтылып турган таулу жаш, бир чыгыш кетсе, керекли билдириле неда «тил» алмай келмегенди.

САУЛУКЪ

Бурун тешиклеге сарымсахны сукмагызы, жау да тамдырмагызы

«Кесекледен биа сиймекликден дарман жоктуу. Ала кесери аларына кетиледе»-дейдиле чамчыла. Алай ол терс оюмду. Кесекле сабилеге терк-терк тиедиле, артыкда кюз артында биа кышыда. Ата-аналаны асламысы кыгайыш этип, мадар излеп башайдыла. Алай а боз этиледе.

Юкюнчю Беларус Фронту дты айнтылган тасхачы-артиллеристи Геляпланы Исхакны күүлугу эм кыйын, эм кыоркунуу эди. Душман кеси, аны саутлары кыалайда, неллай бир болганларын тохташдырып, кесибизникиле билдирип туруу неда тап тиоше, «тил» мажарып келиуде да жан кыоркуууу бла байламлы буркылау болгандыла. Алай аты нёгерлерине юлгөге айтылып турган таулу жаш, бир чыгыш кетсе, керекли билдириле неда «тил» алмай келмегенди.

Сабийни кене жайылган бурун суу сау кюнню ичинде тёркологотуу тарады деп аныгалтады Москваны клиникаларындан бирини баш врачло педатр Евгений Тимаков. - Ол а торло-торло вирусландан эмда хауада болган башха затладан кыоруланууну амалды. Организмге инфекция тогшөнде, бурун суу бютон көп болды. Ата-анала уа аны кыадылы тыярга корошөдиле.

Кыан тамырланы инчиктерген спреилени бла тамычыланы оздуруу. Арт замандала кесеклени кыан тамырланы инчиктерген дарманла биа бакмайдиле. Алагы юйренип кылыгырга болуугун тохташдырадыла алимле. Сарымсахны бурунга сугуу. Ол а абдан адамда окунда бурун тешиклени юйдюредди. Андан сора да, сарымсах тишн асыры теренге сугуп, арта аны трауматолог чыг чарыгыра керек болукчу.

Эгертиу халда

Ауузу бла юфгюрюрге, буруну бла солургъа

Кыаганаканы бурун бергитиле, ол бютон бек кызыналады. Тийишчисича ашаламайды, жукулмайды. Бурунун тазалай билмейди да. Кыаганаканы анга юйретирге онг жок эсе да, жыл биа жарым толган баланы уа юйретирге корошөрге керекди.

Билеп кююгузу! Бурунну тап сюртюрге керекди. Ол а кыйын туююйдо деркиле да болурла, алай аны да барды энчикликери. Сёз адептеликни юсюнден угъай, саулукчу юкюсчөн барды.

Бурун тешиклени бир жолга угъай, бирем-бирем тазалагыра керекди. Ол магваналды. Бармагыгызы бла бир тешикни кысып жабасыз, ауузугузну бир кесек ачасыз да, башха тешик биа кюл жаулыкыга юйгюресиз. Эки тешикни да бирча жапсакъ, инфекцияны кыулакка неда буруну теренге ётдорюрге кыоркуу барды. Андан сора да, асыры бек сыгычнырга да керек туююйдо - бурунда кыан тамыр атылыгыра болукчу.

Жел урады, урады

Алга сабийни юфгюрюрге юйретигиз. Стоп юсюне кыагытны неда тауук токтоно салгыгыз да: «Кыарачы, мен кылай юфгюрем, тог а уады да кетеди! Сен а алай атталыкмысыз?», - дегиз. Сабий, юфгюрюп, тауук токтоно учурласа, ауузун

Тоз мадарла этейик

Терезини ачып, отода хауа мылыракъ болуучу этебиз! Онг болгыны кыадыр батарыны кызыгъанан азытайбыз. Бек игиси - жыллыкъ 18-22 градус, мылыныг а 65-70 градус болса. Кыаганакыла, 5-7 жыллыкыла да ол тап келеди.

Гриппден дарман салдырыгыга алыкка кеч туююйдо

Прививка - ауруудан сакланууну бек иги амалды. Ол 60-90 процентте кыоруулайды. Дарман салдырыгынчон сора суурусомыз да, гриппден тынч кутулалыкмыз. Врачка прививканы алгандан этгиз деп, дойм да эсгертедиле. Алай этилесе, ауруу кенг жайлар заманга иммунитет коч олоды. Аны ючюн а бир бийик керек

Отоуу терк-терк тазалау вирусаны кыурутургыра болушукчу.

Бурун тешиклени тузуу суу бла тазалайбыз. Аны биа бирге вирусла биа бактериала да кетеркидиле. Эсигизде болгон: кыаганаканы бурунчуларын суууу кыты бюрдюроп жууууугура жармайды. Алай биа инфекцияны сабийни кыулакларына тюртюрге болукчу.

Бурун суугуз кыагытны айланган эсе, тузуу эмда физиологияны суула биа жукартыгы эмда жуудурабыз, сёз ючюн, аспириаторланы болушуклары биа. Тузуу сууну кеси алыгыгыга жарашдырыгыра болукчусуз. Тузуу гиче кышкык биа бирин стакан тенги иси сууда эритисиз да, сора аны суутуп хайырланасыз.

Алина МАКЕЕВА хазырагандыла.

«Комсомольская правда» газет.

Ариу кыпыкыкыпаны юсюндөн хапарга

Халкыны бети – адетинде

Хар миллетти барды эртенден келген кеси адеттери, Ала, халкыбызны кыйматлы жорукларыча, бююнлюкте дери сакъланып келгенди. Алай жашау жеринде турмайды, торюнилеу кыоша барды. Ага кёре адеттерибизге да. Алай бир-бирлерин унуттурга керек туюлюдо. Аланы да асламысы тойларыбыз бла байламдыла.

Кылай эсе да ариу төрелерибиз унутула неда терсине бурчула бардыла. Аланы юслеринден газет окуучуларыбыз редакцияга сёлеше, тарыга турдыла. Кёл торюлю юлюге да келтиредиле. Сёз ючюн, бир тойда аксыкал кыурманлык кый башны ююшген кезинде, аны кыулагы кесип, шадга бери орунунда стол таматагыга узатады.

АКЪЫЛЛАРЫН БИР БИРИНЕ АЙТЫУ

Эки кыауумда да бетден бурчула бардыла. Аланы юслеринден газет окуучуларыбыз редакцияга сёлеше, тарыга турдыла. Кёл торюлю юлюге да келтиредиле. Сёз ючюн, бир тойда аксыкал кыурманлык кый башны ююшген кезинде, аны кыулагы кесип, шадга бери орунунда стол таматагыга узатады.

Бир жерде уа киеу аяккыны кызыны жаньндан адам кёлбга этгенди. Дагыда келинин баш ауун алгандан сора аны кеси атасы биа неда тамата кыаыны биа тепөсөдиле. Ол да жажилхикни кёрюзөдди.

Кырал да кыайгысыз болганы ол да игиди. Алайсы бир юйорде тынчлык-ыраатлык болмаз. Аллаха шукур, мамыр жашауубуз барды. Аны тутургу да - юйюрдю. Не кыаын заманда да, сюрюнде окуна миллет аны кыагытын этгенди. Кыаюн бизни бери келген

КЕЛЕЧИЛИК

Алайды да, кёл газет окуучуларыбызны тилеклерине кёре, ариу адеттерибизни юслеринден хапарларыбызны башлапкы. Биринчи сёзю биз келечилини юслеринден барлыккы. Бек алгъа бир затха да эсигизни бёлейи. Бизде хар эли кый сокуу башхады деп сёз барды.

Бу хапарны жазардан алгъа хар ауушдан адеттерибизни иги билген аксыкалла биа тебешенме, хапарлашанма. Он санда Чегем жаньндан Аптайланы Магометге, Холам-Бзынгы тарьндан Атталаны Хусейге, Басхан аузундан Ездэнланы Хызырге, Малкхардан а алгъаракаладу дуньндан кетген Атабийланы Магомме да бу ишени юсюндөн кёл сөлеше турган эдим. Аладан сора да, жыл санлары келген кыауум тишриулыгы соргъанма.

СЕБЕПЛИК

Быллайды бир затха сз бурыйкы. Заманы жетип юйдегли болмагъан адамны айыбын жамауат кесине алганды. Аны юсюндөн мөжитде неда жыгышда ону этгенди. Сабийинде кыауулары болгъанлыкыга сюзюлеге, кыуар адамлары болмагъанлыкыга бютон сз бургъандыла.

Келечилини иерден алгъа кызыны, жашны юйлерини араларында байламлык ююроттен тишируу болганды. Ол жашны юсюндөн хапар билдиргенди. Шёндю он төре кыла барды. Жаш адамла кеслери келишесе, келечиле жиберип кыадыла. Ала юч, төрт, беш адам боладыла. Андан кёёю артыкды. Аланы араларында киеулук жашны тукумунда элден кыауулары сыны-сыны жюрюген, кыаршы жуугуу.

Ала игирли ала, кёл байлангандан сора бардыла кызыны юйюне. Анда уа быланы келликлерин билеп, кыауум хурметли адам сакълап боладыла. Кыаганакыла эки жаш

ЧЫКЪ СЁЗЮЛЮК КЕРЕКИ

Келечиле кимле, не адамла болушукларыны юслеринден башлап айткыда. Ала да хар кимге да сёз тилемейдиле. Ышынчыгыз адамны жумушун бармайдыла. Алайланы аталары-аналары жашларын юйлөндирер ючюн башха амала излейдиле.

Эллерибиздин биринде кыл кырандыш жашайдыла. Тамата улун, ата-ана онуоуну сыйынган иши адам, юйдегли болганды. Аны гитчеси уа - хыпыяр. Ашарга, ичеге да суйген, эрке юйренген. Тутюнню буюкулатады, юйю-

жумушубуз да аны биа байламды. Былайдан узакъ болмай жашаган Мухаммадны тамата жашы Ахмат сизни эл багъасы, ариу кызыгызыны Халиматны жаратханды. Аны биа юйор кууар акылы бар эди да, ол жумушун этерге сизден эркинлик тилеи жибергенди бизни.

Жашны махтар кереклиси болмаз. Кёл алыгызда есгенди. Сабийинден бери кюнн юзрэф этмейди. Шокун юзрэф этмейди. Шокун юзрэф этпейди. Шокун юзрэф этпейди. Шокун юзрэф этпейди.

Быллай ише кызыны алдап келтирге корошөргөне болдыла. Бармайма деп кылай айтым? Барсан а, тюзюн айтмай жарамас. Алай этсөнг, кыл келмез. Алдасан, арда этгичини кезоне кылай кыаракысыз? Кылай болса да, барды. Адамланы кыларларында жашны махтайды. Кете туруп кызгыз: «Сенден болсам мен а барлыккы тойлоу эдим», - деп шыбырадыла.

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.

Мен аны бля биринчи кере...
Көз алдым бир суук кыонде...

болурга, сагыш эте билрге...
оюмларымда ойретини...

тийишлиди", - дегенди ол.
Жеттеланы Раиса ажно...

САУГАЛА
Жылны белгиси - кюмюш ахчала
Россельхозбанк келир 2020...

Кюмюш ахчаларыны бир...
Австралида жашаганды...

Бахша ахчада уа, кеси...
де Канада этилген чычкан...

Россельхозбанк дагы да...
жангы жыл бля байланы...

Огурулуз

Оюмлулугу, адежлilиги - сохталарыны жүреклеринде

Жеттеланы Раиса Мустафаевнаны атын эсгерип селешенг, алгынын сохталары, аланы ата-аналары аны уллу хурмет бля сагындадыла...

Не заманда да аны бек...
уллу кыуанчы уа, эштда, усталзаны барысыча...

Таппанаырыу
Алгынын окуучулары огурулу адамла...

Орамлада - жарык чыракыла
Налчыке Балкарор, Тарноч эм биринчиден...

Пенсия фонд
Кеп функциялы арала бля кысха байламлыкыда
РФ-ни Пенсия фондуну регионда...

Кюмюш ахчаларыны бир...
Австралида жашаганды...

Баям, сен бизде бюгон болуп...
ишин кюсюнде жазарга келгенде...

бля кызыла тюрлю-тюрлю олимпиадалага, оршинула...

Сезос, школда ишлеген адам бир заманда да бай...

Орамлада - жарык чыракыла
Налчыке Балкарор, Тарноч эм биринчиден...

Пенсия фонд
Кеп функциялы арала бля кысха байламлыкыда...

Кюмюш ахчаларыны бир...
Австралида жашаганды...

Кюмюш ахчаларыны бир...
Австралида жашаганды...

Директору уллу себепли ма бу шол кыайтарганды...

Жашауда тубеген битеу асуруула да бизде жуула...

Хунерли оноучу, огурулу тишери Жеттеланы Раиса 2016...

Орамлада - жарык чыракыла
Налчыке Балкарор, Тарноч эм биринчиден...

Пенсия фонд
Кеп функциялы арала бля кысха байламлыкыда...

Кюмюш ахчаларыны бир...
Австралида жашаганды...

Кюмюш ахчаларыны бир...
Австралида жашаганды...

Бу школда ол ишлеген заманда тизгинлигем эн нызам...

Жашауда тубеген битеу асуруула да бизде жуула...

Хунерли оноучу, огурулу тишери Жеттеланы Раиса 2016...

Орамлада - жарык чыракыла
Налчыке Балкарор, Тарноч эм биринчиден...

Пенсия фонд
Кеп функциялы арала бля кысха байламлыкыда...

Кюмюш ахчаларыны бир...
Австралида жашаганды...

Кюмюш ахчаларыны бир...
Австралида жашаганды...

Холаланы Марзия. Суратны автор алганды.

Холаланы Марзия. Суратны автор алганды.

Холаланы Марзия. Суратны автор алганды.

Орамлада - жарык чыракыла
Налчыке Балкарор, Тарноч эм биринчиден...

Пенсия фонд
Кеп функциялы арала бля кысха байламлыкыда...

Кюмюш ахчаларыны бир...
Австралида жашаганды...

Кюмюш ахчаларыны бир...
Австралида жашаганды...

СЕЗБЕР

ЭНИНЕ: 8. Жаны болганлодон бек акыллы. 9. Кытайда торк миллет. 10. Кыты жерде маллы ол зат ашалады. 11. Кече жол жарыткан. 12. Суусун затны елчми. 13. Ийне чапыркыты терек. 14. Тартылган мизреу. 16. Адам ашучу ханс. 18. Эрттен. 19. Белгили жырчыбызны аты. 20. Мирзеу кыюулан. 21. Адамга андан татылы жоктугу. 22. Ол ачны билмейди дейди. 24. Кыюлайы. 25. Уруш. 28. Сейрлик. 29. Ата орунун алган адам. 31. Жатхан жер. 32. Кыуанч. 33. Кыанатлы. 34. Аллай келью кызлагыа жыр этгенди. 35. Кыуат. 37. Минги тау тийринеде жер. 39. Суу боюнунда мууда терек. 40. Чаповс кеткен суу. 44. Бийик жер. 45. Кысха заман. 46. Кызыл буюк. 48. Хайуан. 50. Бутаклары...

томурулу, зат тагырга жарашдырлган терек. 51. Кавказ миллет. 52. Эчки соруу айланган жер.
ЕРЕСИНЕ: 1. Эрттенликте кызулук заман. 2. Мадар. 3. Кысхакулак эт. 4. Азияда уллайган адамга, номс итил, алай айтамын. 5. Хайырлангыра алынган жер. 6. Жау бармаган. 7. Сары чайыр таш. 15. Сары дарман кетели чыры. 17. Тюрсюн. 19. Сан. 23. Бизе жууук миллет. 24. Бирлеге шашнуу. 26. Узуулукну, бийиклики елчми. 27. Норт сэгте ушак болгон оюм. 30. Гитче жанууар. 34. Губуну иши. 36. Аллай самолёт болады. 38. Аман кылык. 41. Азияда кылан тау. 42. Терек. 43. Буз тау. 45. Адам кызган суу ыз. 47. Ол тишери чыкыганла зат ангылайды жашоудан. 49. Тоулуну эрттеден келген кыюлайы.

Кульчаланы Зулфия.

Право

Уручу узакыга кеталмаганды

Быйыл 28 ноябрде Россейни МВД-сыны Налчык шахарда Управлениыны республиканы ара шахарыны сатыу-алу араларында биринде токенден кийиле урланганларыны юсюнде таргытты келгенди. Полицияны тинтуу-изилу ишлени терк окуна кылган тау-аналарыны хайырландан уручулук этген адам тохташдырылган этмеда тутулганды. Ол Ставрополь крайда жашаган биреу болуп чыкканды. 43-жыллык киши алгын да содге тоше турганды. Бу жол да этен аманлыгына жендиргенди, урлаган чапукчаны да кыайтарганды. Анга уголовный иш ачылганды.

Шешалада - кюркыулу ичги

КыМР-де МВД-дан билдиргендери кере, Кыбаргы-Малкыарда эркиликте сатылган аракыдан 20 миңден аслам шешала табылганды. Жалган ичги Шимал Осетида чыгарылы, бизни республикага бля кыоркыулу турганды. Аланы Шимал-Кавказ Федерал округну субъектынде Жангы жылы байрамларыны алында сатаргы мурат этилгенди.

УЧРЕДИТЕЛТЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЪСТВОСУ

Баш редактор АТТАЛИАНЫ Жамал
РЕДАКЦИЈА: ТЕКУШАНЫ Хауа (баш редактору орусбасары), ЖАН УРАЗАЛИАНЫ Нажабат (баш редактору орусбасары), ТОКЪУШАЛИАНЫ Борис (окууаны секретары), ТРАМЛАДИАНЫ Зуура, МУСУКАЛАИАНЫ Сакнат, ТИКАЛАИАНЫ Фатима, УБАШАЛИАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНЛА: Редактору примоймай - 42-63-01. Баш редактору орусбасары - 42-38-21, 40-04-82. Журналист секретары - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62, Корресптор - 42-63-52. РЕДАКЦИЈАНЫ БЕЛОМЛЕРИ: Политика эм право - 42-24-02, 42-67-68. Экономика - 42-66-73. Култура - 42-66-76. Социал ишле - 42-75-83, 40-59-18. Курортла, туризм эм спорт - 40-39-93, 42-66-71. Окуучулар бля байламлыктада жортооту эм жалыкыу - 42-37-94. Эчхи корреспондент - 42-68-72. Операторла - 40-28-49, 42-39-65.

Редакция авторла бля кызыгы жортоотпейди. Кыл жазмагыла рецензия этилмейди эм алл артка кыайтарылмайды. Газетте басмагыла материалла айтылган оюмла рекламаны оюму бля келинметте болуудула. Алда айтылган хар зат ююн Россей Федерацияны Басмагы юсюнде законду тириндиле материалла авторла кесери жуууламыла. Редакция авторла 400 гает тигинден (машилка бля жазылган 5-6 бет) кенино аймады. Газет Сагыны, информация технологияны эмда асылма коммунициялыды ишлери жана бля федерал калвор кулукчулу (Роскомнадзор) Кыбаргы-Малкыарда управлениында 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этилгенди. Регистрация номер - ПН № ТУ07-00118. Индекс - 51532

Газетни басмагы "КМР-Медиа" ГКУ-ну компьютер сулбасы мазыр этгенди. Газет "Тетраграф" ООУ-ну типографиясыда басмаланганды. Ишлени шахар, Ленин аты проспекти, 33. Газетлени ислерине тапдыры ююн КМР-ни почта сыгыны федералый Управлениы жуууламы. Телефон: 76-01-21. Газетлени рошнотка сатуу ююн КМР-ни почта сыгыны федералый обществосу жуууламы. Телефон: 42-69-34. Газет майкыла юч кере чыгыла да - гезитке, орта, шабат кюнде.

Номерге графикте кере 19 00 сагытда кыл салында. 20 00 сагытда кыл салынганды. ГАЗЕТНИНОМЕРИНИ ЧЫГАРГАНЫДА: Байсадына Марият - дежурый редактор. Кукушары Сафият, Кетенилана Зулфия - жуууны секретары орусбасары; Зекалына Лида (1, 2-чи бет), Бийкеулуны Жаннета (5-чы бет) - корректорла. Тиражи 1457 экз. Заказ № 1072. Багысы 20 сомду.

РЕДАКЦИЈАНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЪНЫ АДРЕСИ: 360000, Налчык шахар, Ленин аты проспекти, 5. электрон почта: elbor_50@mail.ru